

ETKİLİ VE HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ

Yıldız ULUCAN ARTAR

Milli Prodüktivite Merkezi

Eđitim Bölüm Başkanı

Etkili ve Hızlı Okuma Teknikleri

1. EHOT Tanımı ve Genel Bilgiler
2. Uygulamalar
 - Toplam süre 3 saat

Hız, anlama ve bellek arasında
sağlam bir bağ kurmaktır.

Daha önceki okuma süresine kıyasla,
kişilerin çabukluk, kavrama ve
belleme yeteneklerini geliştirerek,
dakikada okudukları kelime
sayısını ve anlama düzeylerini
artırmak

Okuma Nedenleri

- Kariyerde yükselmek için,
- Belirli konularda bilgi edinmek için,
- Genel kültür düzeyini artırmak için,
- Tartışmalarda üstün olmak için,
- Ders çalışmak için,
- Güncel olayları takip etmek için,
- Posta kutumuza gelen e-mailleri ...
-

Test: Okuma Alışkanlığı

1. Okurken içinizden seslendirme yapıyor musunuz?
2. Kelime kelime mi okuyorsunuz ?
3. Anlamı kaybettiğiniz için geri dönüşler ve tekrarlar yapıyor musunuz ?
4. Sayfada ana düşünceyi besleyen yan düşüncelere odaklaşmada güçlük çekiyor musunuz ?
5. Okumayı bitirdiğinizde okuduğunuz metnin konusunun ne olduğunu hatırlamakta güçlük çekiyor musunuz ?
6. Dikkatinizi dağıtan şeyler var mı?

Soruların çoğunluğuna EVET diyorsanız siz USTA BİR OKUYUCU DEĞİLSİNİZ.

Usta okuyucu kimdir ?

Usta okuyucu olmak;
metin türlerine ve okuma
amacına göre hızını ayarlayabilmektir.

Usta Okuyucu olmak için;
etkili ve hızlı okuma tekniklerini
uygulayarak çok okumak ve çok
alıştırma yapmak gerekir.

Nasıl ?

1. Okuyucuya İlişkin Etmenler

2. Okuma Yöntem ve Teknikleri

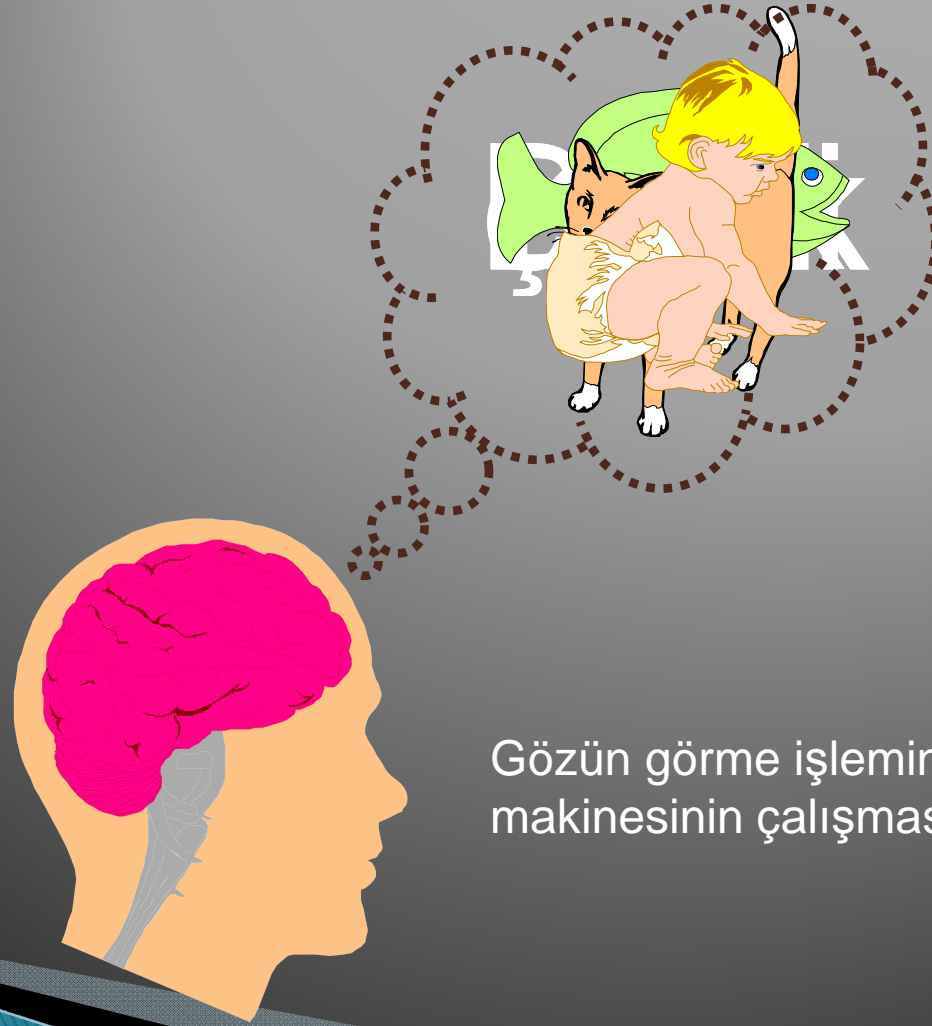
Okuyucuya İlişkin Etmenler

- ⊙ Okumaya istekli olmalı
- ⊙ Genel beden, göz ve ruh sağlığı okumayı engellememeli.
- ⊙ Sözcük dağarcığı zengin olmalı, okuyacağı konuyla ilgili temel kavramları bilmeli.
- ⊙ Okuma ortamı ısı, ışık, ses, rahatlık açısından okumaya uygun olmalı.
- ⊙ Okuma tekniklerini uygularken başaracağına inanmalı.

Okuma Yöntem ve Teknikleri

1. Okuyucunun göz devinimlerini geliştirerek görsel algı kapasitesini artırmak.
2. Sözcük dağarcığını, genel kültür düzeyini artırmak.
3. Etkili ve hızlı okumayı engelleyen okuma alışkanlıklarını gidermek ve yeni okuma stratejilerini öğrenmek ve uygulamak.

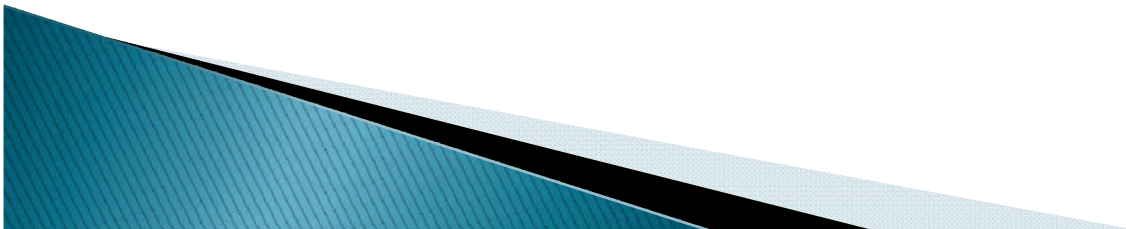
Görmek / Okumak / Algılamak

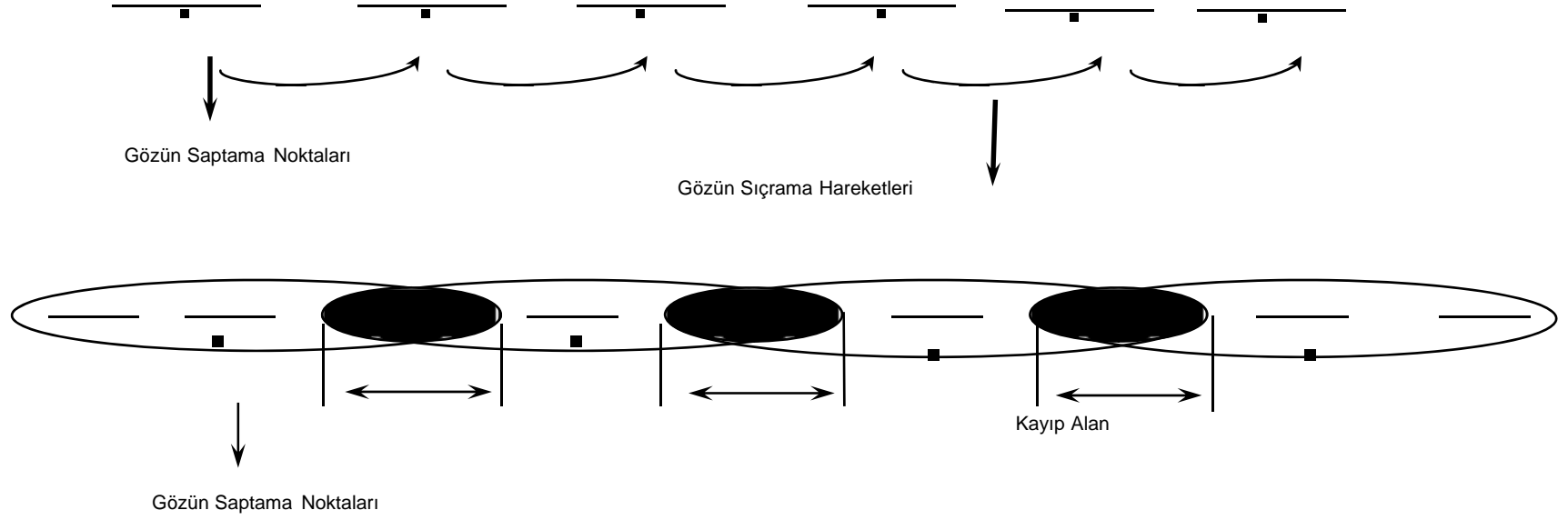
Gözün görme işlemini bir fotoğraf makinesinin çalışmasına benzetebiliriz.

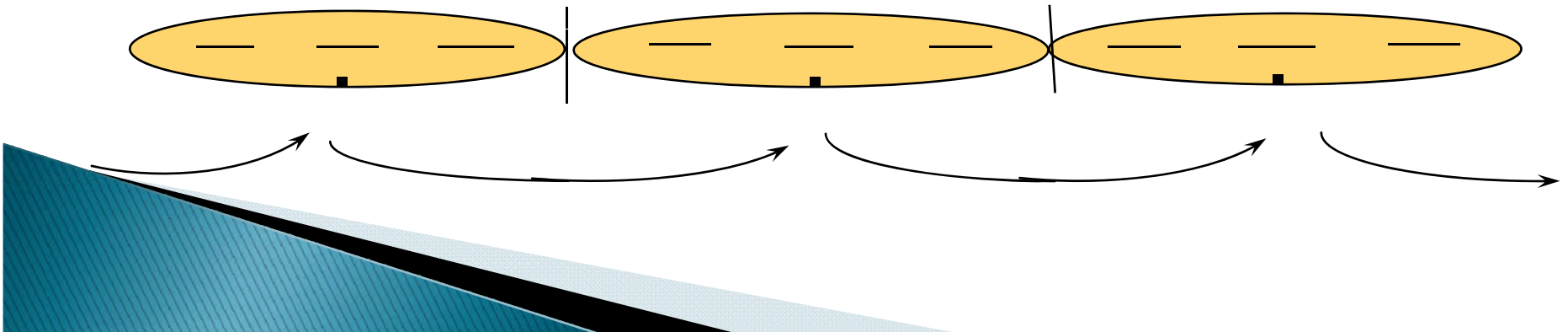
- ▶ Okuma eyleminde gözler metnin satır uzunluğunca soldan sağa düz bir çizgi üzerinde kesilmeksizin devam etmez.
- ▶ Gözün satır üzerinde atlayarak bir sözcük üzerinde odaklaşması ile çektiği fotoğrafın kağıt üzerindeki izdüşümü elips şeklindedir. Bu elipsin sağ ve sol arasındaki mesafesi 3,5–4 cm olarak değişir. Gözün bir saptamada anlamlandırıldığı sözcükler arasında oluşan bu alana “Aktif Görme Alanı” denir.

Eğitimsiz Göz Hareketleri:

Eğitilmiş Göz Hareketleri :

Başarılı olmak için çok okumalıyız

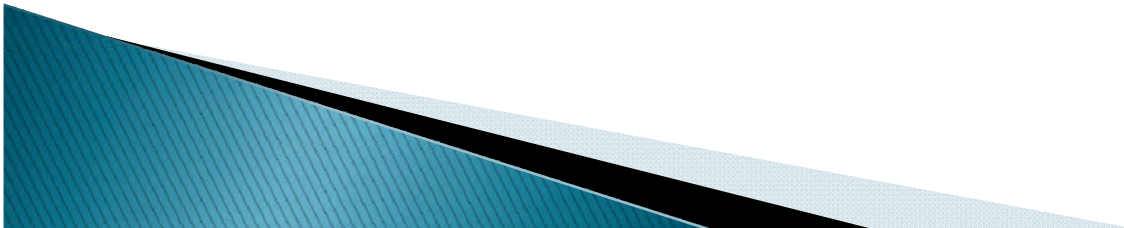
Daha hızlı okumak daha kolaydır.

1. Okuyucunun göz devinimlerini geliştirerek görsel algı kapasitesini artırmak.

- o Aktif Görme Alanını Geliştirme Çalışmaları

- Gözün sözcükleri çabuk tanınması

- Saptama noktalı okuma alıştırmaları

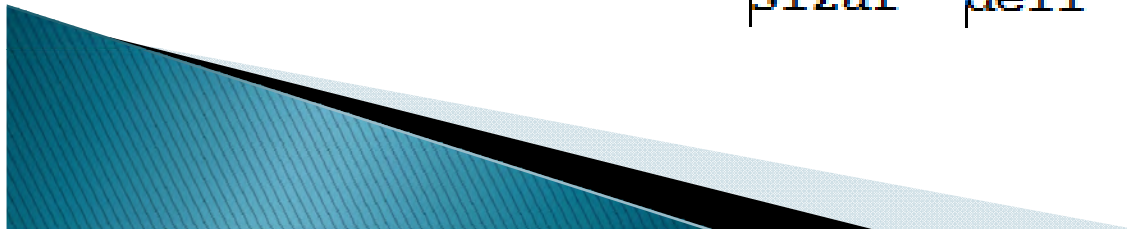

az |ili cam
ez ilk çam
ak ila av
ek ata ev
kup aba avı
ka ada jop
ke alı jön
ay Ali jüt
at atı çar
kay evi çur
key çak çiz
ya çal çim
yağ çat pim
yak koz |kon

tacı okay
sacı orak
cura okul
cuma okka
caka yolla
azat kota
kaza koza
azar toto
ezik odak
üzüm adak
zeki kodu
özer kedi
sezer dedi
|sizar |deli

|sıkıntı
kırıntı
kuruntu
gürültü
görüntü
girinti
yazarak
tutarak
kaçarak
pırılta
şırılta
kurumsal
parasal
mimarlar

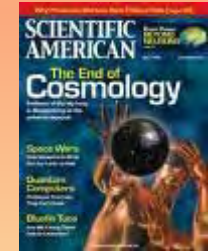
saraylar
kartallar
kanatlar
gözetle
törenle
yiyecek
giyecek
korkusuz
uykusuz
sınırsız
kasırğa
kadırğa
kavurğa
paslanma

2. Sözcük dağarcığını, genel kültür düzeyini artırmak.

Okuyucunun sözcük dağarcığı ne kadar zengin olursa okumada o denli kolaylık, doğruluk sağlanır.

<http://translate.google.com.tr>
www.tdkterim.gov.tr
www.sozluk.net

Chat	Bilgisayar Ortamında Sohbet
Laptop	Diz Üstü Bilgisayar
Konsept	İçerik
First Class	Birinci Sınıf
Deep Freeze	Derin Dondurucu
Prezentabl	Düzgün Görünümü Olan
Global	Tüm Dünyayı Kapsayan
Leasing	Kiralama
Gross Market	Kazançlı, Toplu Market
Damping	Ucuzluk
Billboard	Reklam Panosu
Skorboard	Sayı Tahtası
Brifing	Kısa Toplantı
Deklarasyon	Açıklamak
Hobby	Uğraşı
Body Guard	Koruma
Prestij	Saygınlık
Platform	Tartışma Ortamı
Center	Merkez
Plaza	İş Hanı

3. Etkili ve hızlı okumayı engelleyen okuma alışkanlıklarını gidermek ve yeni okuma stratejilerini öğrenmek ve uygulamak

- Konsantrasyon
- İçten veya dıştan sesli okuma
- Geri dönüşler

- I. Sütun Okuma
- II. Göz Atma
- III. Amaç Saptama
- IV. Göz Gezdirmeli Okuma
- V. Kitap Okuma
- VI. İSOAT

◆ Konsantrasyonun sağlanması

- ▶ Bir işi yaptığınız zaman o işe odaklanın..!
- ▶ Etkili bir okuma için "**burada**" olmalısınız.

Ben
Otururken otururum,
yürürken yürürüm,
koşarken koşarım.

Ya siz....?

100

200

300

400

500

600

700 kelime

Daha hızlı okumak
Daha iyi anlamak demek

Ev
kirası

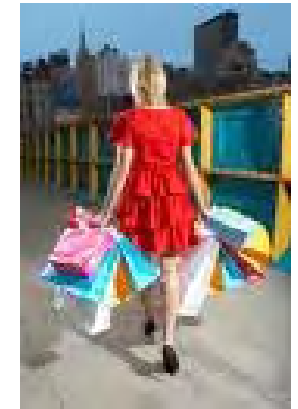
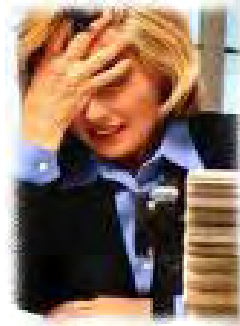
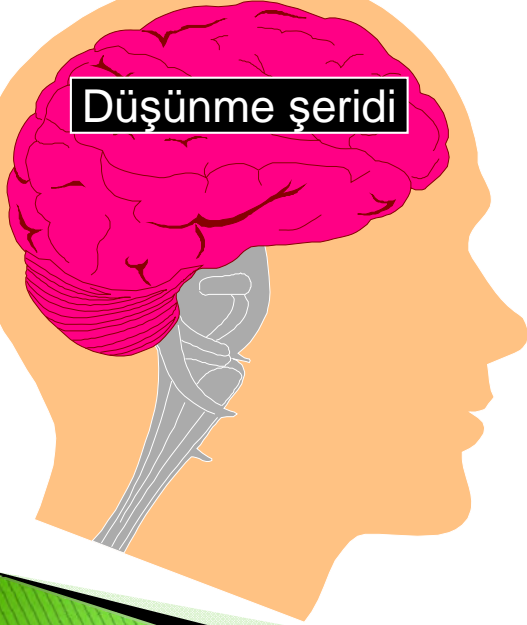
çocuk

Tatil

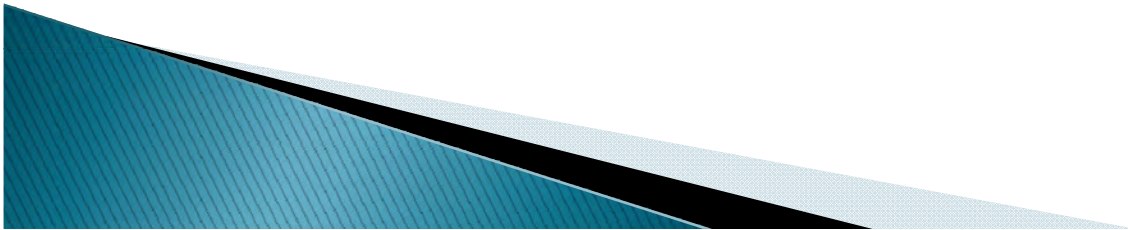

Düşünme şeridi

◆ İçten veya dıştan sesli okuma

- ▶ İçten veya dıştan sesli okuma yapıldığı zaman okuma hızı dakikada 150 – 200 kelimeyi geçemez.
- ▶ Okuma gözlerle yapılmalı.

◆ Geri dönüşleri engellemek

**Geri dönüşler
hızımızı % 35 azaltır.**

Geri dönüşler kesinlikle yasaklanmalıdır.

Sayfa sonuna kadar veya metnin sonuna kadar okuma yapıp anlaşılmayan bölüm varsa ancak bu durumda geri dönüşler yapılmalıdır.

Amaç saptama

- ▶ Değişik zamanlarda değişik okuma nedenleri vardır. (öğrenim ve mesleki gelişim, bir konuyu araştırma, haberdar olma, zevk için, vb.).

Metni ;

- ▶ Neden okuyorum ?
- ▶ Metinden ne kazanmayı bekliyorum ?
- ▶ Metnin konusu ne?
- ▶ Ana fikri ne ?
- ▶ Vb.
- ▶ Amacımızı kararlaştırdıktan sonra, okuma tutumumuzu belirlemeliyiz (çok hızlı mı, hızlı mı, yavaş mı). Okurken dikkat önemli olan kısımlar üzerinde yoğunlaştırılmalıdır.

NE

NEREDE

NİÇİN

NE ZAMAN

NASIL

KİM

ÖZET

KİM - NE - NEREDE - NİÇİN - NE ZAMAN -

NASIL yazmış, yaşamış, söylemiş, olmuş,

başarmış, kaybetmiş,

Başlağı NE

Konu NE

Anlatılan NE

Anafikri NE

Konu NEREDE geçiyor

Bu metin NİÇİN yazılmış

Olay...NİÇİN yaşanmış

Deney NİÇİN yapılmış

Savaş NİÇİN olmuş

Metin NE ZAMAN yazılmış

Konu NE ZAMAN yaşanmış

Olay NE ZAMAN olmuş

Savaş

NASIL olmuş

NASIL yaşanmış

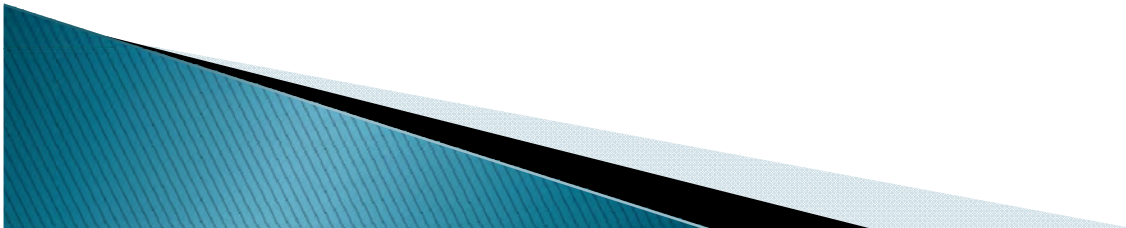
NASIL başlamış, bitmiş

Yazarı KİM

Metinde KİM ler var

Göz atma

- ▶ Okunacak metni daha iyi ve daha çabuk anlamak için, metni okumaya başlamadan önce “**göz atma**” tekniği uygulanması gerekir.
- ▶ metnin türüne göre,
- ▶ ondan elde etmek istenen amaca bağlı olarak,
- ▶ daha uzun ve daha kısa okuma yapılır.

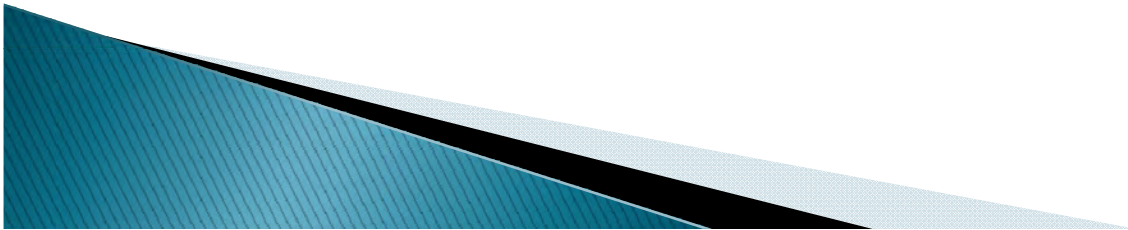
▶ Örneğin bir makaleyi **okumaya başlamadan önce** göz atma tekniği şöyle uygulanır:

- ▶ **makalenin başlığı,**
- ▶ **alt başlıkları,**
- ▶ **giriş bölümü,**
- ▶ **ilk paragraflar ve son paragraflar** okunur.

Eğer okunan makalede alt başlıklar yoksa,

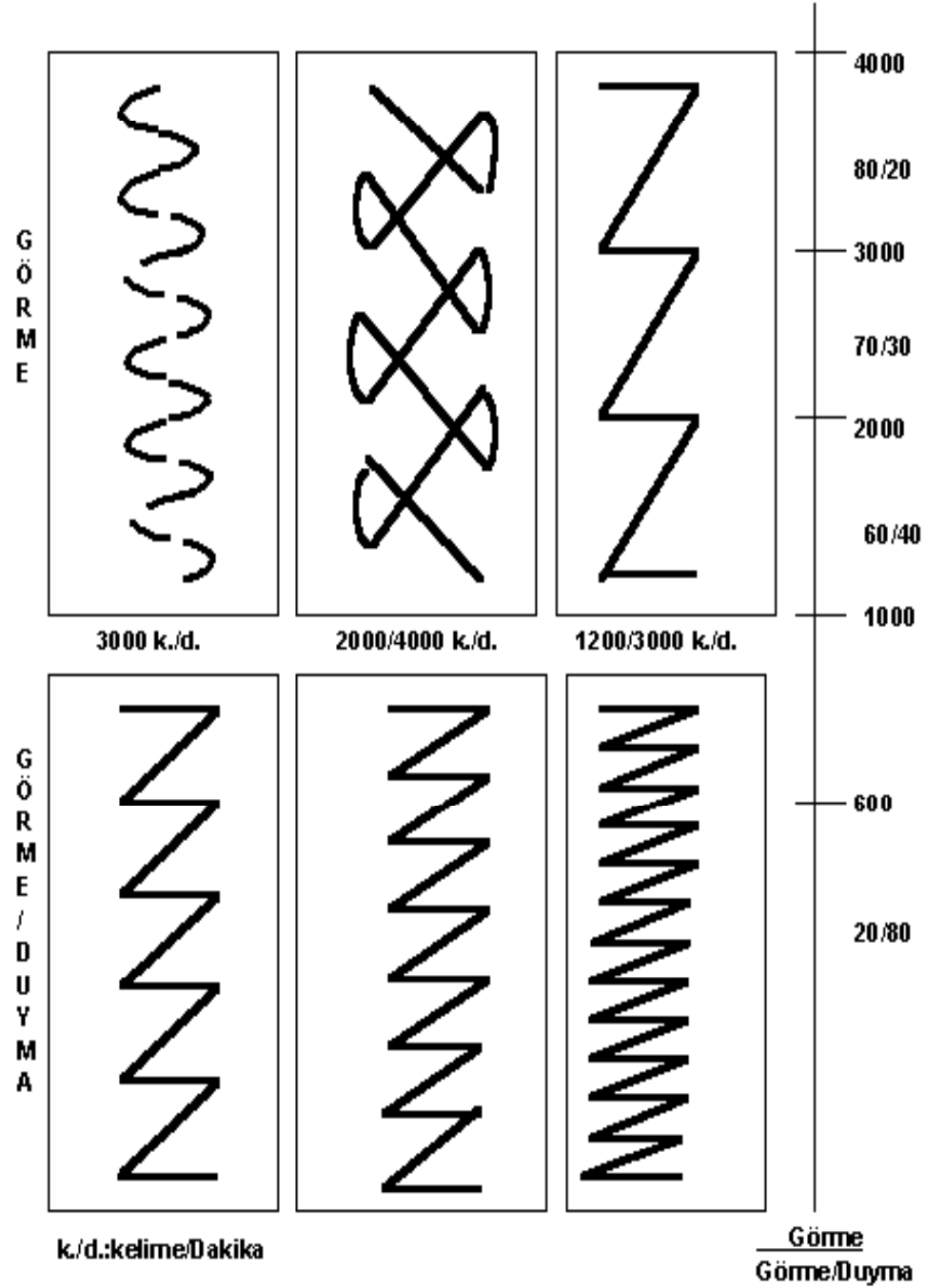
- ▶ **çoğunlukla her paragrafın ilk ve son cümlesi** okunarak göz atma yapılır.

- ▶ Makalenin başlığı, konusu hakkında fikir verir, alt başlıkları da ana fikir oluşturmada yardımcı olur. Eğer iyi biçimlenmiş bir makale ise yukarıdaki kuralları uygulayarak okuma amacına daha çabuk ulaşılır.

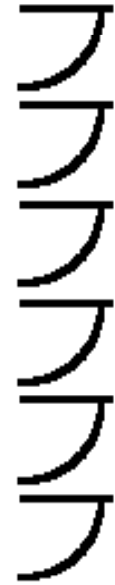
Sütun Okuma

GENEL YAZI OKUMALARI

GAZETE, DERGİ (Sütun) OKUMALARI

G
Ö
R
M
E

4000

80/20

3000

70/30

2000

60/40

1000

600

20/80

Görme
Görme/Duyuma

JOBS

Malone finds that getting the SC1 project under way is not going to be easy. The first setback occurs during his game of golf with Downes and Urwin. Urwin mentions that he is visiting Electrovars to have a look at their vehicle components. Now Malone has a problem. If he tells Urwin that Bellcrest is moving into the field of vehicle components, he will risk Electrovars getting to hear about the SC1. On the other hand if he doesn't tell Urwin that Bellcrest has plans to develop the SC1 Urwin will probably commit Passlee Electronics to buying from a competitor. Downes settles the matter by telling Malone not to reveal his plans yet.

A further complication arises the following day. Evans has seen Orpeshaw in the canteen and has just heard that Orpeshaw has been offered another job. Malone is extremely concerned about this, and immediately gets in touch with Orpeshaw, as he fully realizes that if Orpeshaw leaves Bellcrest there will be no chance of developing the SC1.

JOBS

Malone finds that getting the SC1 project under way is not going to be easy. The first setback occurs during his game of golf with Downes and Urwin. Urwin mentions that he is visiting Electrovars to have a look at their vehicle components. Now Malone has a problem. If he tells Urwin that Bellcrest is moving into the field of vehicle components, he will risk Electrovars getting to hear about the SC1. On the other hand if he doesn't tell Urwin that Bellcrest has plans to develop the SC1 Urwin will probably commit Passlee Electronics to buying from a competitor. Downes settles the matter by telling Malone not to reveal his plans yet.

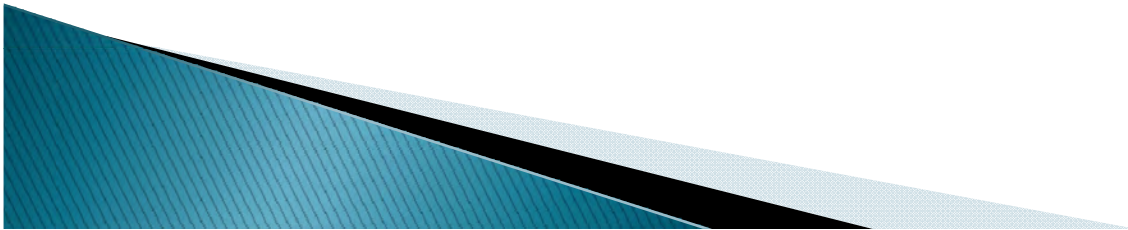
A further complication arises the following day. Evans has seen Orpeshaw in the canteen and has just heard that Orpeshaw has been offered another job. Malone is extremely concerned about this, and immediately gets in touch with Orpeshaw, as he fully realizes that if Orpeshaw leaves Bellcrest there will be no chance of developing the SC1.

When Malone meets Orpeshaw he tries to find out who has approached him, but can get no more out of him than Evans did. Orpeshaw simply answers that he hasn't yet made up his mind about the job, and that he doesn't want to talk about it. He says he won't accept less money than he's getting at Bellcrest. Malone then reminds him of his importance to the SC1 project, but Orpeshaw merely points out it was his intention.

UYGULAMA

Hızlı okumaya hazırlayıcı Őu göz jimnastiğini her sabah 5 dakika yapın:

Gazetenizin dar kolonlu herhangi bir sűtununu seđin. Her satırın ilk ve son kelimesine bakarak hızlıca aŐađıya dođru göz gezdirin. İlk gűnler çok yorucu gelecek, belki hiç bir Őey anlamayacaksınız. Ancak bunu dűzenli yaparsanız giderek daha iyi "gözle okuma" yapabildiđinizi gűreceksiniz.

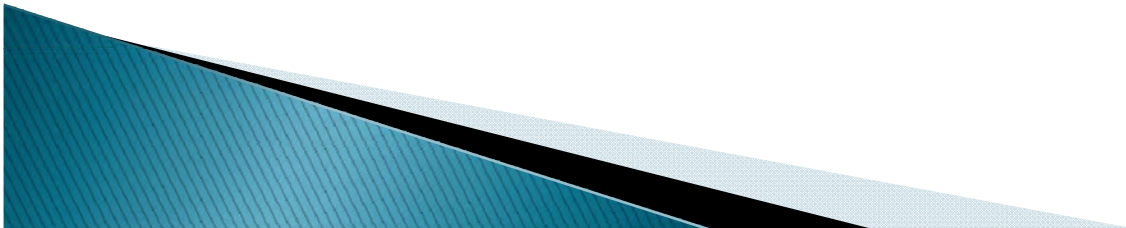
Göz Gezdirmeli Okuma

- ▶ Etkili okuyucu, metnin özelliklerine göre hızını ayarlayabildiği gibi, her metinle ilgili ihtiyaç ve amaçlarının farklı olacağını kabul eder. Amacını belirledikten sonra metnin bütününe yönelik yaptığı "Göz Gezdirme" tekniği ile dikkatli bir okuma yapabilir. Aynı zamanda, kısa bir zamanda amacına ulaşabilecek bilgileri edinebilir.
- ▶ Göz gezdirmeli okuma ile çok yüksek hızlar elde edilebilir.
- ▶ Zaman kazanma, akli uyarma, okunacak yazıları kısa sürede tanıma bakımından oldukça yararlı; fakat kurallarına uyulmadan yapıldığında yanlış bilgilenmelere yol açabilecek bir okuma yöntemidir. **Aklı çeldirici başlıklara, dilimizdeki tuzak sözcüklere (me-ma / meli-malı gibi), düşünce akışını yönlendirici işaret (sinyal) sözcüklere karşı duyarlı ve uyanık olmak önemlidir.**

Göz Gezdirmeli Okuma

- ▶ Etkili bir göz gezdirme davranışında,
- ▶ **metnin başlığı,**
- ▶ **yazarı,**
- ▶ **alt başlıkları,**
- ▶ giriş ve ilk paragrafı ,
- ▶ sonraki paragrafların ilk ve son cümleleri,
- ▶ numaralandırılmış, maddelendirilmiş bölümler,
- ▶ grafikler, tablolar
- ▶ büyük harfle ya da italik yazılmış yerler,
- ▶ son paragraf ve varsa özeti okunmalıdır.

Kitap Okuma

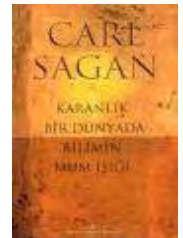
- ▶ “göz atma” tekniği;

“ön söz” ü okuyarak ve “içindekiler” tablosu incelenerek yapılır.

- ▶ “göz gezdirmeli okuma” tekniği ise şöyle uygulayın;

kitabın başlığı, yazarın adı, arka kapakta varsa yazarın özgeçmişi, önsözü, içindekiler kısmı hızlıca okunur. Bu arada anafikir ve yardımcı fikirler anlamaya çalışılır. Daha sonra sayfalar incelenmeye başlanır, başlıklar, alt başlıklar, koyu, italik vb. yazılmış yerler okunur ve arada "*Kaymağını Alma*" yöntemi uygulanır.

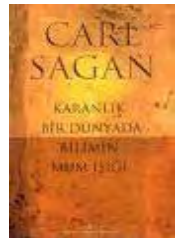
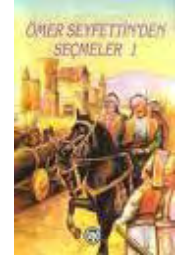
- ▶ 300 sayfalık normal ebatlarda bir kitap için gerekli asgari inceleme süresi 30 dakika olmalı.
- ▶ **Önemli Not:** Burada dikkat edilmesi gereken nokta bu yöntemin anlama ağırlıklı ve ders kitaplarında uygulanamayacağıdır.

Kitap Okumadan önce amaç saptama

► Kitabın Adı “Etkili ve Hızlı Okuma Teknikleri”

- Hızlı Okuma nedir?
- Nasıl hızlı okunur?
- Ne kadar hızlı okuyabiliriz?
- Hepimiz hızlı okuyabilir miyiz?
- Zeka düzeyi okuma hızını etkiler mi?
- Hızlı okuma gözlerle mi yapılır?
- Hızlı okuyabilmek için beynimizi eğitememiz gerekecek mi?
- Etkili okuma nedir? Hızlı okumadan farkı nedir?
- Hızlı okuma ve etkili okuma bir arada olabilir mi?
- Kitapta yer alan bilgilere güvenebilir miyim?
-

İSOAT

Amaç verimli okuma, bilgiyi kavrama ve belleğe geçirme.
Beş aşamalı "ISOAT" yöntemi uygulanır.

1. **İZLE** :Metnin baştan sona gözden geçirilmesi. **Ön okuma ile** ana başlık, ara başlık, paragraflar, paragrafın ilk ve son cümleleri hızlıca okunarak, aradaki ilişkiler kavranır. Bu süre **2-4 dakika** arasında tamamlanmalıdır. Bu süre içinde bellekte **5-7 önemli nokta** kalır.
2. **SOR** :Gözden geçirme sırasında elde edilen kavramlar, konu başlıkları, ara başlıklar **soru** biçimine dönüştürülerek kendi amacını oluşturur. Soruları hazırlarken; tanımlar, benzerlik-ayrılıklar, örnekler üzerinde durulur.
3. **OKU** :**Okuma tekniği belirlenir.** Nerede dikkatli okuma, nerede kaymağını alma, nerede paragraf okuma uygulanacaksa belirlenir. **Soruların yanıtları bulunmaya çalışılır.** Bulduğu yerler işaretlenir. İşaretler sayfanın iki yanındaki boşluklara "**önemli, çok önemli, anlaşılmayan bir kavram, sorunun yanıtı**" gibi yazılır.
4. **ANLAT** :Her bölüm okunduktan sonra soruların **yanıtlarını anlat.** Bu aşama yöntem içindeki en önemli adımdır.
5. **TEKRARLA** :Yanıtlanamayan sorular kitapta işaretlenen sayfalara bakılarak tekrar edilmelidir.

TEKRAR

Okunduktan 24 saat geçtikten sonra tekrar edilen bilgi tekrar edilen değil yeniden çalışılan bilgidir. Çünkü 24 saat içinde bilginin en az %80'i kaybolmakta ve bu süre sonunda ancak yeniden okuma veya yeniden öğrenme amacıyla çalışmak gerekmektedir.

Tekrar nasıl yapılmalı

1. Tekrar : 10 dakika geçtikten sonra 10 dakika süreyle
2. Tekrar : 24 saat geçtikten sonra 5 dakika süreyle
3. Tekrar : 1 hafta geçtikten sonra 3 dakika
4. Tekrar : 1 ay geçtikten sonra 3 dakika
5. Tekrar : 6 ay geçtikten sonra 3 dakika
6. Tekrar : 1 yıl geçtikten sonra 3 dakika

Özet

Okuyucu olarak okumadan olumlu sonuç alabilmek için BİZE DÜŞEN GÖREV :

Niçin okuduğumuzu ve **okuma türlerini** bilmek; yaşamı **sağlıklı** sürdürmek, **konuların temelini** bilmek, **sözcük dağarcığımızı** zenginleştirmeye çalışmak, okuma anında **uyanık olmak**, ortamı sürekli **düzenli** tutmak olduğunu bilmektir.

UNUTMALAYIM

Başarı son nokta, başarısızlık
ölüm değildir: önemli olan
devam edebilme cesaretidir.

Winston Churchill

YILDIZ ARTAR

Milli Prodüktivite Merkezi
Eđitim Bölüm Başkanı

yartar@mpm.org.tr

0 312 467 55 90 - 257